

El temps que corre

# Viure en nació



Joan F. Mir

**J**a sé que a molts no els agrada pensar-ho ni saber-ho, que potser preferirien un altre món fet no se sap de què ni com, però el món d'aquest temps que és el nostre està fet i compost de *nacions*, "unides" o separades, independents o dependents. El planeta Terra és una ONU, una "organització de nacions unides", i no es veu com podrà ser cap altra cosa en el futur previsible. Dit d'una altra manera, o insistint en la mateixa: en els inicis del segle XXI, conceptes, qüestions i conflictes tals com globalització, migracions, poder de les multinacionals, nous integritismes, barreja de cultures, etc., que constitueixen l'actualitat informativa, no han produït cap nova forma o model de vida col·lectiva substitutori de la "forma nacional" heretada dels segles passats. Ja no vivim en tribus ni en imperis, vivim en nacions. La nació és encara, i serà molt de temps, el marc substancial de les societats humanes. Per a algunes, des de fa ja alguns segles; per a d'altres, des de fa poques dècades. Per tant, pretendre que conceptes com identitat, patriotisme, nacionalisme, etc. (a pesar dels abusos i aberracions que, com tot concepte "sociològic", han pogut produir) són regressius, superats i negatius, és negar la realitat de la història immediata, del present, i quasi certament del futur. El que cal, justament, és un model de patriotisme-nacionalisme radicalment democràtic, garantia civil d'heterogeneïtats internes i component ètic de la ciutadania; un patriotisme cívic, moral i promotor de la responsabilitat sobre el propi país i poble, territori i cultura, patrimoni, benestar comú i llibertat. Perquè "viure en nació" és la forma moderna i de viure, i pàtria i nació, patriotisme i nacionalisme són termes i conceptes amb tradició democràtica i alliberadora, i com a tals han de ser mantinguts, depurats i aplicats a l'acció política, civil i cultural. Trista cosa seria que deixàrem en mans i en ments reaccionàries i poc democràtiques uns conceptes i uns valors tan carregats de possibilitats morals ben positives. Perquè és i ha de ser positiu, moralment i com a valor d'aplicació universal, l'esforç preservador de l'especificitat nacional: fer que allò que és disintintiu i propi (del folklore a la literatura, a la natura i els paisatges, a l'arquitectura, la història o els menjars) siga conscientment valorat i percebut endins, i presentat i projectat enfora. El patriotisme ha de ser, també o sobretot, la preservació i projecció d'un patrimoni. Posant-lo a disposició de tothom –començant pels seus "posseïdors" històrics– i augmentant-lo amb incorporacions i aportacions no substitutòries ni destructives.

En el món dels intercanvis globals, de la circulació universal de modes, de formes de vida, llengües (una sobretot, és clar: l'anglès), indumentària, begudes, música, cinema, etc. –és a dir, en el context d'una hipotètica tendència a la uniformitat i a la indiferenciació–, és necessari, justament, mantenir el valor de la diferència. La humanitat no guanya res anant cap a un espai cultural progressivament homogeni: la pèrdua de la varietat de les "espècies culturals" és una pèrdua absolu-

ta tan destructora com la desaparició de les espècies naturals. El manteniment de la diferència –conscient i visible a "nosaltres" des de dins, perceptible per als "altres" des de fora– no és tancament i regressió, sinó obertura i aportació. Els intercanvis i l'anomenat "mestissatge" no haurien de entesos com a procés de dissolució de les cultures en un magma universal indefinit (fet potser de productes Hollywood, "músiques ètniques" i algun *best-seller* mundial sinó com la forma actual (i de sempre!) d'evolució i transformació de les cultures. El rebuig de l'"essencialisme" no dir acceptació de la pròpia inexistència, o del suïcidi. I tot que acabe d'escriure, d'aspecte una mica doctrinal i pesa el resum d'una ideologia, la meua, i d'un programa i d'una forma d'estar en aquest món. Vostès potser en tenen altra, d'idea o de forma, però no és gens probable.

**"Perquè 'viure en nació' és la forma moderna i de viure, i pàtria i nació, patriotisme i nacionalisme són termes i conceptes amb tradició democràtica i alliberadora, i com a tals han de ser mantinguts, depurats i aplicats a l'acció política, civil i cultural. Trista cosa seria que deixàrem en mans i en ments reaccionàries i poc democràtiques uns conceptes i uns valors tan carregats de possibilitats morals ben positives"**